

APROXIMACIÓ A LA HISTÒRIA DE RUBÍ

Diversos autors. Ajuntament de Rubí, 1986.

HISTÒRIA DE TERRASSA

Diversos autors. Ajuntament de Terrassa, 1987.

La incorporació de joves historiadors de formació universitària al món de la investigació ha estat una de les condicions que ha fet possible la renovació metodològica dels estudis d'àmbit local i comarcal.

Una renovació que encara té, però, limitacions força importants. Xoca, d'una banda, amb les inèrcies d'una tradició carregada de bona voluntat, però mancada de les eines científiques necessàries. Només cal fer un breu repàs de la producció editorial en l'àmbit de la historiografia local per comprovar com persisteixen i es reproduïxen, protegits per una barrera d'interessos creats i de protagonismes localistes, els esquemes ja caducs, arcaics gairebé, que continuen aprofitant els diners públics per finançar publicacions d'una vàlua més que dubtosa.

Més important encara, és la limitació generada per la indefinició teòrica en la qual es mouen els estudis d'àmbit local i comarcal, fet que genera greus deficiències a l'hora de plantejar objectius i continguts. Les propostes plantejades en el cicle de conferències "*Reflexions metodològiques entorn de la història local*" organitzat pel Centre d'Estudis Històrics i Socials de Girona el 1984 o els debats realitzats en el marc de les I Jornades de Joves Historiadors celebrades el mateix any, entre d'altres, han estat excepcions valuoses però també aïllades i mancades de la continuïtat necessària. La dispersió dels estudis generats en aquest àmbit, la ja esmentada reiteració d'esquemes caducs i el caràcter auxiliar i subordinat que la història local sembla tenir en alguns àmbits, fan encara més difícil la renovació i el debat teòrics. A això s'afegeix una tercera limitació que afecta en realitat el conjunt de la historiografia, es tracta de les deficiències de l'historiador a l'hora de presentar els resultats de la recerca. Limitació agreujada en el cas dels estudis d'àmbit local i especialment en les obres de síntesi en la mesura que, almenys a priori, haurien d'anar adreçades a un públic més ampli i profà en l'argot de l'historiador, fet que implica la necessitat d'adequar el missatge a les característiques de l'àmbit on s'adreça.

Quan falten propostes i reflexions de caràcter general és especialment oportú de fixar l'atenció en aquelles obres que, per les seves característiques, constitueixen bons exemples de la via que haurien de seguir les obres de síntesi local. Aquest és el cas de les històries de Terrassa i Rubí, dues mostres excel·lents d'una feina

feta amb el cap, és a dir, amb una planificació prèvia dels objectius de l'obra, dels continguts temàtics i de la presentació d'aquests continguts.

Si la història és cada cop més una feina d'equip, fer una síntesi d'història local només és possible a partir de l'esforç d'especialistes. Ha passat l'hora de veure medievalistes aventurant-se en episodis de la història contemporània on navegaven sense brúixola ni timó. Els resultats negatius són prou evidents en múltiples històries locals que reflecteixen les deficiències dels seus autors, d'altra banda força competents en allò que coneixen. En el cas de les històries de Terrassa i Rubí, l'especialització ha fet possible de tractar en profunditat els diversos àmbits cronològics i ha permès, fins i tot, de portar una feina de recerca directa, especialment en el cas de Rubí on no es comptava amb cap tradició historiogràfica, però també en el de Terrassa.

El vocabulari i la presentació dels coneixements és senzill i a l'abast d'un públic relativament ampli. Els processos històrics locals s'articulen amb agilitat amb la història nacional i internacional. S'eviten amb encert les relacions erudites o excessivament carregades de dades, tot i que en algun cas es nota que els coneixements són fruit d'un estudi directe de la documentació.

En l'àmbit temàtic, les dues obres segueixen en part una mateixa distribució. L'encapçala una breu introducció a l'entorn geogràfic del poble i, tot seguit, es desenvolupen les diverses fases de la història local en un sentit cronològic. Dins de cadascun dels períodes s'apleguen els diversos aspectes, amb una atenció preferent als de caràcter econòmic i social. Prehistòria i Història Antiga, difícils d'articular en el procés històric local, s'han tractat d'una manera àgil, amb continuades referències a l'àmbit comarcal, nacional i internacional on es desenvolupen les diverses cultures. Es dedica, així mateix, un espai important a l'anàlisi de les transformacions polítiques i econòmiques més recents de les quals sorgeix la ciutat actual.

El lector trobarà sens dubte alguns desequilibris en l'estructura de les obres. En part, com reconeixen els mateixos autors, es deriven de les inevitables limitacions que impliquen la falta d'estudis especialitzats. Així i tot, hi ha certs desequilibris que no es poden atribuir només a això. En el cas de la Història de Terrassa s'ha optat per l'especialització en algun aspecte concret en cadascun dels períodes cronològics, cosa que porta a insistir excessivament en determinades qüestions i a oblidar-ne d'altres, amb el consegüent perill de donar una visió esbiaixada de la realitat. La insistència en el procés d'industrialització i en l'estudi de la indústria tèxtil ha deixat pràcticament oblidada l'agricultura, la font de riquesa bàsica a nivell local en el segle XVIII i bona part del XIX. En el cas de Rubí, es marginen alguns aspectes com l'evolució política durant el segle XIX, encara que se n'incorporen d'altres d'importants com l'estudi de la família i de la mort.

El coneixement del passat local es justifica en qualsevol situació, però es converteix en una eina imprescindible allí on els processos econòmics i demogràfics recents han originat la pràctica destrucció de l'entramat humà i han produït un tall profund entre el present i el passat de moltes poblacions. La metròpoli barcelonina n'és un exemple paradigmàtic i l'historiador hi té una feina important a desenvolupar. Rubí i Terrassa compten des d'ara amb dues eines ben fetes i sobretot útils. Alhora, la seva proposta pràctica d'estructura i plantejaments de dues obres

de síntesi local, són un punt de referència obligat per a d'altres treballs similars. Copiar sistemes de treball, objectius i metodologia seria, en aquest cas, fins i tot aconsellable.

JORDI ANDREU